

**Sprawozdanie z działalności
Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia
Wydziału Biologii i Biotechnologii, UWM w Olsztynie**

W dniu 19.09.2012 r. Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii powołała Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w składzie:

- prof. dr hab. Aleksander Świątecki – przewodniczący,
- dr hab. Janina Dziekońska-Rynko – przedstawiciel nauczycieli,
- dr hab. Irena Giełwanowska, prof. UWM – przedstawiciel nauczycieli,
- dr Dariusz Michalczyk – przedstawiciel nauczycieli,
- dr Maciej Równiak – przedstawiciel nauczycieli,
- Krzysztof Zybert – przedstawiciel studentów,
- Kamil Dobrzyń – przedstawiciel doktorantów.

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii zobligowała WZZJK do podjęcia działań na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w jednostce. WZZJK jest elementem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia jakości Kształcenia na WBB. Wśród zadań stojących przed WZZJK za szczególnie istotne uznano:

- a/ współuczestniczenie w systemie zapewnienia jakości kształcenia,
- b/ monitoring wdrażania i realizacji procedur zapewniających i doskonalących jakość kształcenia prowadzonego na Wydziale,
- c/ kontrola projektów programów i planów kształcenia, a w szczególności:
 - zgodności z misją uczelni oraz z obszarowymi efektami kształcenia,
 - zgodności efektów kształcenia przedmiotów z efektami kierunkowymi,
 - prawidłowości oceniania studentów, w odniesieniu do założonych efektów kształcenia,
 - prawidłowości przypisania punktów ECTS,
- d/ analiza wyników oceny jakości kształcenia, w tym w szczególności:
 - wyników przeprowadzonych egzaminów i innych form weryfikowania efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
 - oceny dokonywanej przez studentów i pracowników,
 - monitorowanie karier absolwentów uczelni

e/ przedstawianie Dziekanowi rekomendacji dotyczących podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale i monitorowanie realizacji tych działań.

f/ opracowanie i przedstawianie Radzie Wydziału corocznych sprawozdań z działania na Wydziale wewnętrznego systemu zapewnienia jakością kształcenia.

Mając na uwadze powyższe wytyczne Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia podjął działania w celu zrealizowania nałożonych mu przez Radę Wydziału Biologii i Biotechnologii kompetencji. Swoją działalność WZZJK rozpoczął od przygotowania harmonogramu prac Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, zatwierdzonego następnie przez Radę Wydziału Biologii i Biotechnologii:

- luty-marzec - omówienie harmonogramu pracy zespołu, analiza wykonania rekomendacji WZZJK, zasady dokumentacji procesu dydaktycznego;
- kwiecień - analiza nowych programów studiów I i II stopnia; struktura kadry naukowo-dydaktycznej związanej z realizacją kształcenia na WBiB,
- maj - analiza nowych programów kształcenia na studiach podyplomowych i doktoranckich – u
- maj-czerwiec - analiza oceny jakości kształcenia,
- czerwiec – analiza mobilności studentów, uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych programach wymiany studenckiej,
- październik-listopad – omówienie wyników ankietyzacji studentów, opracowanie sprawozdania z działalności WZZJK wraz z rekomendacjami, prezentacja sprawozdania na RW Bib.

Zgodnie z przyjętym harmonogramem Zespół spotkał się sześciokrotnie. Praca zespołu polegała głównie na analizie i opiniowaniu dokumentów dotyczących jakości kształcenia oraz omówieniu bieżącej problematyki związanej z zapewnieniem jakości kształcenia. WZZJK opracował dwie ankiety dotyczące oceny kształcenia na Wydziale Biologii i Biotechnologii, zatwierdzone przez Radę Wydziału Biologii i Biotechnologii. W maju i czerwcu przeprowadzono pilotażową ankietyzację tegorocznych absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunków Biologia i Biotechnologia. Wyniki analizy ankiet stanowią integralną część niniejszego sprawozdania.

Rok akademicki 2012-2013 był pierwszym rokiem wdrażania zasad określonych Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi. Zespół pozytywnie ocenił prace związane z opracowaniem i wdrożeniem nowych procedur, jak również aktualizacją już istniejących procedur, w tym:

- doboru kadry dydaktycznej do procesu kształcenia,
- opracowaniem, monitorowaniem i aktualizacją programów kształcenia w zakresie ich konstruowania i późniejszego wprowadzania zmian,
- oceniania, studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz uczestników kursów

dokształcających,

- bazy dydaktycznej oraz środków wsparcia samokształcenia studentów,
- systemu przepływu i publikowania informacji w zakresie kształcenia,
- dyplomowania (aktualizacja),
- badania ankietowe w zakresie monitorowania jakości kształcenia (aktualizacja).

W trakcie swoich prac WZZJK poddał szczegółowej analizie wybrane elementy procesu kształcenia związane m. in. z rekrutacją studentów, programami studiów, kadrami dydaktyczno-naukową, mobilnością studentów, oceną nauczycieli akademickich oraz współpracą z pracodawcami.

1. Rekrutacja studentów

W opinii Zespołu, przeprowadzona latem b.r. rekrutacja studentów na poszczególne kierunki i stopnie kształcenia na WBB zakończyła się umiarkowanym sukcesem. Dużym zainteresowaniem cieszą się głównie kierunki i specjalizacje biotechnologiczne. Planowo zakończyła się rekrutacja na kierunek mikrobiologiczny. Niestety, uzasadniony niepokój budzi niska i zmniejszająca się w kolejnych latach, liczba studentów rozpoczynających studia na kierunkach i specjalizacjach biologicznych. Wymownym przejawem istniejącego kryzysu jest braku skutecznej rekrutacji na I rok II stopnia kierunku Biologia. Ta sytuacja wymaga podjęcia natychmiastowych, intensywnych działań naprawczych. W niedługim czasie dojść może do kuriozalnej sytuacji, w której WBB nadający stopnie doktora i doktora hab. nauk biologicznych nie będzie kształcił magistrów biologii.

Rekomendacja W opinii Zespołu konieczne jest powołanie nadzwyczajnej komisji (zespołu), której celem będzie opracowanie skutecznej strategii rewitalizacji kierunku Biologia. W opinii zespołu jest to zadanie priorytetowe, wymagające wsparcia całej społeczności akademickiej WBB!

2. Programy studiów

Istotnym elementem warunkującym prawidłowe funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia było określenie ogólnych zasad dokumentacji dotyczącej procesu dydaktycznego prowadzonego w poszczególnych Katedrach Wydziału. Aktualnie we wszystkich katedrach WBB prowadzona jest standaryzowana dokumentacja procesu kształcenia. W ocenie Zespołu bardzo dobre efekty w realizacji procesu dydaktycznego przynosi wdrażany od kilku lat elektroniczny system obsługi studenta USOS. Konieczne wydaje się jednak sukcesywne wprowadzanie kolejnych aplikacji, np. umożliwiających ocenę działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich. Ogromny wysiłek kadry dydaktycznej WBB zwieńczony został

opracowaniem elektronicznych wersji ponad 1300 sylabusów dostosowanych do obowiązujących zasad KRK.

Na podkreślenie zasługują podejmowane przez władze WBB wysiłki nad opracowaniem nowych planów i programów studiów. Poszerzenie i wzbogacenie oferty kształcenia ma kluczowe znaczenie w pozyskiwaniu kandydatów do studiowania na WBB. Dość wysoką ocenę w opinii studentów zyskała ogólna ocena jakości kształcenia. Najwyżej ocenili studia absolwenci studiów I^o kierunku Biologia – nota 4,7, a najniżej absolwenci studiów II° kierunku Biotechnologia – nota 4,2. Bardziej krytycznie studenci ocenili organizację zajęć. Realizacja programów studiów na kierunku Biotechnologia uzyskały noty: 3,7 na I^o kształcenia i 3,5 na II° kształcenia. Realizacja programu studiów na kierunku Biologia na studiach licencjackich uzyskał notę 4,3, a na studiach magisterskich 4,1. Dość nisko studenci ocenili plany studiów (harmonogramyienne). Pozytywnie studenci ocenili sumienność i terminowość realizacji zajęć, bazę dydaktyczną oraz zabezpieczenie techniczne i materiałowe zajęć dydaktycznych.

Rekomendacja Uzyskane wyniki sugerują konieczność podjęcia prac związanych z optymalizacją organizacji zajęć na poszczególnych kierunkach i stopniach kształcenia. W opinii WZZJK bardzo zasadne byłoby powołanie specjalistycznych (kierunkowych) zespołów, które analizowałyby strukturę programową, organizację studiów, warunki studiowania (np. liczebność grup) oraz realizację założonych efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach i stopniach kształcenia.

3. Kadra dydaktyczno-naukowa

Spółeczność akademicka WBB stanowi grupę specjalistów różnorodnych specjalności biologicznych, biotechnologicznych i mikrobiologicznych. Istotnym walorem kadry dydaktycznej Wydziału jest fakt, iż zdecydowana większość posiada stopnie i tytuły naukowe. Duże zaangażowanie nauczycieli akademickich w realizację powierzonych zadań dydaktycznych znajduje odzwierciedlenie w bardzo pozytywnej ocenie absolwentów, średnia nota 4,4. Istotnym mankamentem, który z pewnością ogranicza harmonijny rozwój Wydziału jest blokada zatrudniania nowych pracowników, a szczególnie absolwentów studiów doktoranckich. Powszechna jest opinia, że w wielu przypadkach tracimy potencjalnie bardzo utalentowanych młodych naukowców, którzy mogliby znacząco wzbogacić kadre naukową WBB.

Realizacja zajęć dydaktycznych zgodnie z obowiązującymi wymogami, określonymi KRK, wymaga istotnej korekty. Znaczącą grupę nauczycieli akademickich, prowadzących wykłady i seminaria na WBB stanowią adiunkci. Nie negując kompetencji i profesjonalizmu tej grupy pracowników, należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z przepisami KRK tego typu zajęcia mogą realizować jedynie samodzielni pracownicy naukowci.

Rekomendacja W opinii zespołu koniecznej jest podjęcie prac, których celem będzie optymalizacja kadrowa, zajęć wykładowych i seminaryjnych.

4. Mobilność studentów

Uczestniczenie studentów w programach mobilności Erasmus i Most jest, wg przyjętych przez KRK kryteriów jakości kształcenia, bardzo ważnym elementem. Fakt, że z tego typu programów, na ogólną liczbę ok. 900 studentów WBB, korzystało w roku sprawozdawczym jedynie 12 studentów (studia I, II i III stopnia), należy uznać jako wynik niezadawalający i nieadekwatny do potencjału intelektualnego studentów WBB. Bardzo symptomatyczny jest brak zainteresowania studiami na naszym Wydziale studentów innych uczelni krajowych i zagranicznych.

Rekomendacja W opinii WZZJK konieczne jest podjęcie szybkich działań wspierających wydziałowego koordynatora programów Erasmus i Most, poprzez opracowanie nowej strategii mobilności studentów. Wyżnym elementem tej nowej strategii byłoby uelastycznienie form kształcenia oraz lepsza promocja programów mobilności, szczególnie wśród studenckich „elit”, np. członków kół naukowych, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, itp. Konieczne wydaje się również poszukiwanie partnerów do wymiany studenckiej oraz opracowanie angielskojęzycznej oferty kształcenia wybranych kursów na Wydziale, w której mogliby uczestniczyć studenci zagranicznych uczelni i zainteresowani studenci naszego Wydziału. Należy rozważyć możliwość szerszego wprowadzenia, angielskojęzycznych seminariów i konwersatoriów naukowych będących swoistym wsparciem językowym dla studentów ubiegających się o wyjazd w ramach programów mobilności.

5. Ocena nauczycieli akademicki

Na WBB prowadzony jest od kilku lat intensywny proces oceny nauczycieli akademickich zaangażowanych w nauczanie na poszczególnych kierunkach i poziomach kształcenia. Ocenie podlegają wszyscy pracownicy dydaktyczni i naukowo-dydaktyczni. Ocena prowadzona jest za pomocą standaryzowanych ankiet oraz arkuszy hospitacyjnych. Ważną rolę w ocenie kształcenia na WBB pełnią spotkania opiekunów lat ze studentami poszczególnych roczników. Sprawozdania ze spotkań dają możliwość poznania opinii, potrzeb i oczekiwań związanych z realizacją programów studiów. Mimo tak szeroko prowadzonej akcji oceniania działalności dydaktycznej, jej dość archaiczna forma nie daje możliwości opracowania prawidłowej syntezy, która byłaby podstawą wykorzystania zebranych danych w działaniach naprawczych. Informacje uzyskane od Prorektora ds. Studenckich wskazują, że w b.r. akademickim rozpocznie się testowanie systemu

elektronicznych ankiet studenckich oraz narzędzi umożliwiających ich prawidłową i wiarygodną interpretację.

Rekomendacja Zespół wnioskuję powołanie komisji ds. ankietyzacji, której zadaniem będzie analiza danych ankietowych i przygotowywanie sprawozdań zawierających syntezę tych danych. Takie materiały stanowiąc mogą istotną pomoc w optymalizacji szeroko rozumianej dydaktyki.

6. Współpraca z pracodawcami

Ważnym elementem misji WBB jest stworzenie optymalnych warunków do kształcenia specjalistów, których kariera zawodowa będzie oparta na wiedzy i umiejętnościach zdobytych w trakcie studiów. Śledzenie losów absolwentów i ich karier zawodowych powinno stanowić ważny element w strategii dydaktycznej WBB. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród tegorocznych absolwentów wskazują na bardzo niską ocenę możliwości zatrudnienia zgodnego z uzyskanym wykształceniem. Szczególnie pesymistycznie, postrzegają swoje szanse zawodowe studenci studiów magisterskich Biotechnologii. W tym kontekście na uznanie zasługują podejmowane przez władze wydziału działania dotyczące nawiązania współpracy z potencjalnymi pracodawcami. Utworzenie Programowej Rady Patronackiej, z udziałem interesariuszy zewnętrznych z pewnością umożliwi zoptymalizować i dostosować proces kształcenia na WBB do współczesnych wymogów rynku pracy.

Rekomendacja Opracowanie wydziałowego programu wspierania aktywności zawodowej studentów; intensyfikacja działań związanych z monitorowaniem karier zawodowych absolwentów; nawiązanie merytorycznej współpracy z jednostkami samorządu oraz instytucjami odpowiedzialnymi za aktywizację zawodową absolwentów szkół wyższych.

7. Analiza SWOT w obszarze kształcenia

MOCNE STRONY

- wysoka pozycja WBB w środowisku lokalnym i ogólnopolskim (kategoria A),
- najwyższe uprawnienia akademickie w dyscyplinie biologia, w regionie północno-wschodniej Polski (jedyne taki wydział),
- wysoki udział osób ze stopniami naukowymi (powyżej 99% w strukturze zatrudnienia),
- wysoki poziom naukowy, duże doświadczenie i zaangażowanie kadry w proces dydaktyczny,
- ciągłość pokoleniowa kadry dydaktycznej,
- różnorodna i interdyscyplinarna oferta edukacyjna,
- nowoczesna baza dydaktyczna, nowoczesny sprzęt laboratoryjny,
- dobre wskaźniki rekrutacji,

- wdrożony system Zarządzania Jakością Kształcenia,
- wdrożone studia III stopnia,
- dobra atmosfera pracy.

SŁABE STRONY

- umiarkowana oferta studiów podyplomowych i innych form kształcenia ustawicznego,
- mało skuteczna strategia promocji kierunku Biologia,
- niski wskaźnik dwustronnej wymiany międzynarodowej studentów,
- niskie nakłady finansowe na materiały i eksploatację bazy dydaktycznej,
- słabo rozwinięta platforma zdalnej edukacji, wspomagająca proces kształcenia,
- mała możliwość zatrudnienia wyróżniających się absolwentów studiów doktoranckich;
- brak zamiejscowej bazy dydaktycznej (stacja naukowo-dydaktyczna).

SZANSE

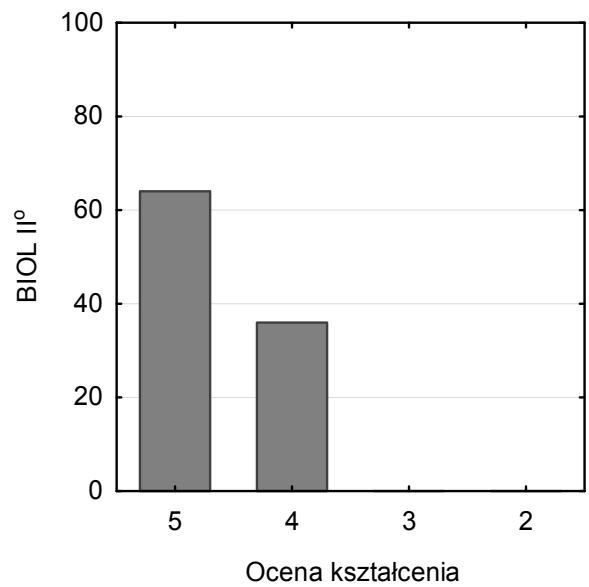
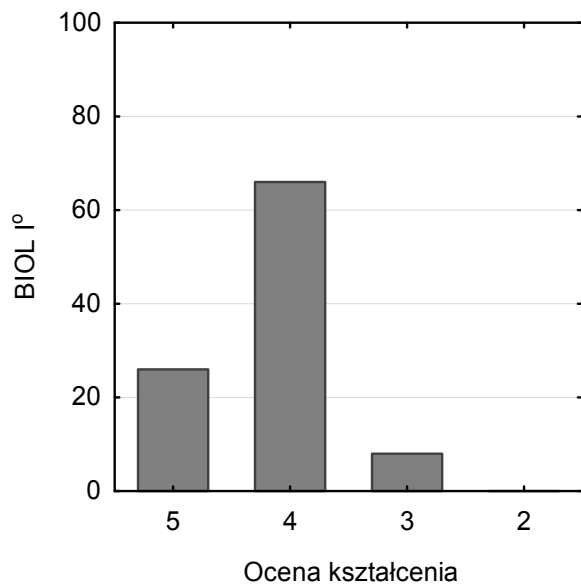
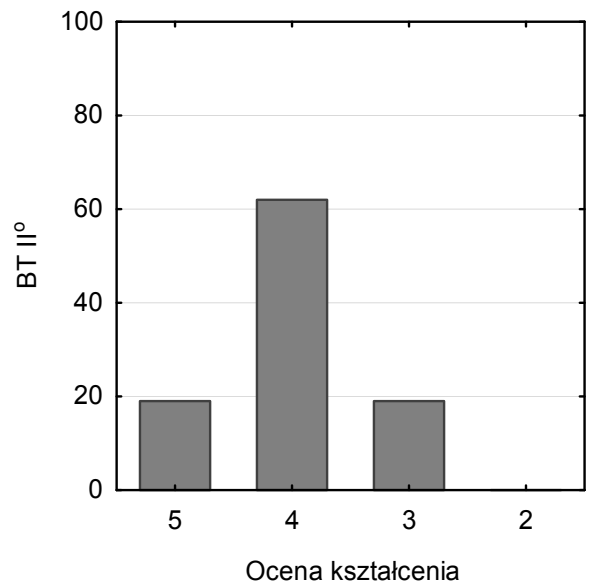
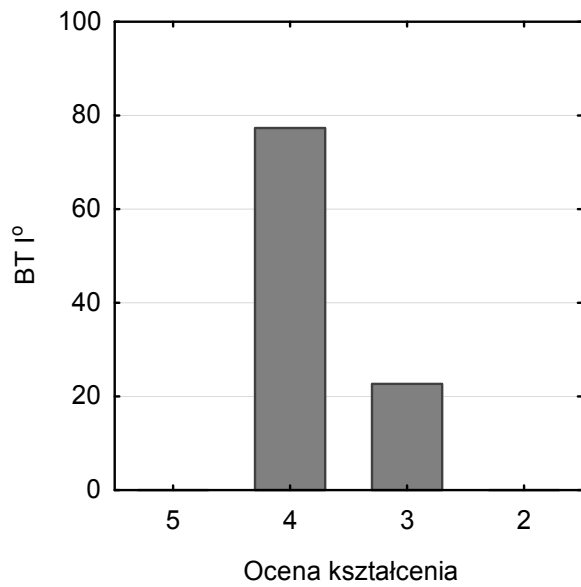
- zainteresowanie Biologią, Biotechnologią i Mikrobiologią, jako atrakcyjnymi i rozwojowymi kierunkami kształcenia,
- wzrost zapotrzebowania na specjalistów z zakresu biotechnologii, szczególnie w obszarze produkcji żywności, biologii i mikrobiologii w zakresie diagnostyki laboratoryjnej,
- duża liczba kandydatów na studia biotechnologiczne,
- sprzyjające warunki do wymiany międzynarodowej studentów,
- możliwość pozyskiwania wykładowców zagranicznych.

ZAGROŻENIA

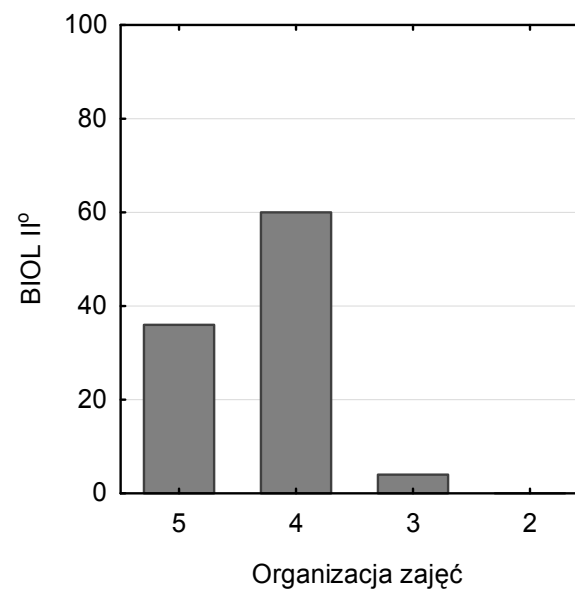
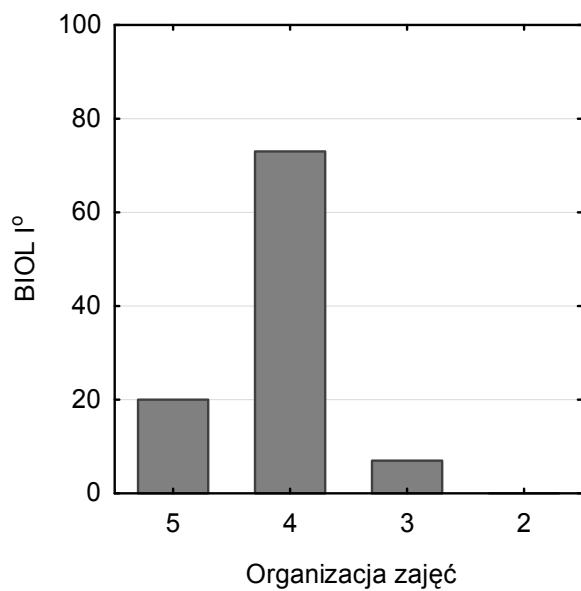
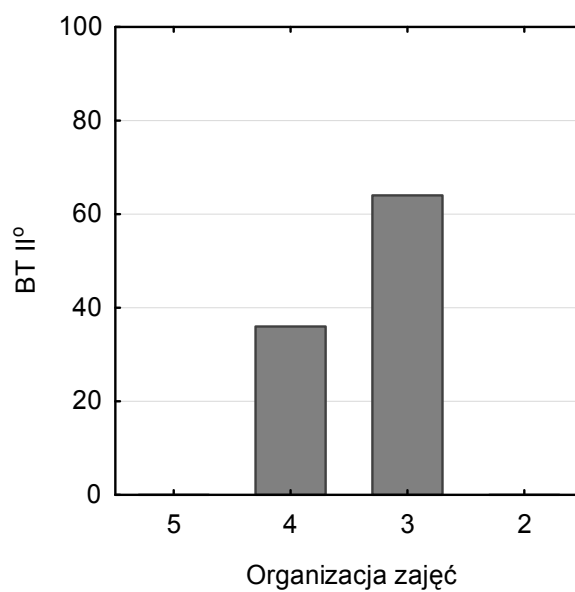
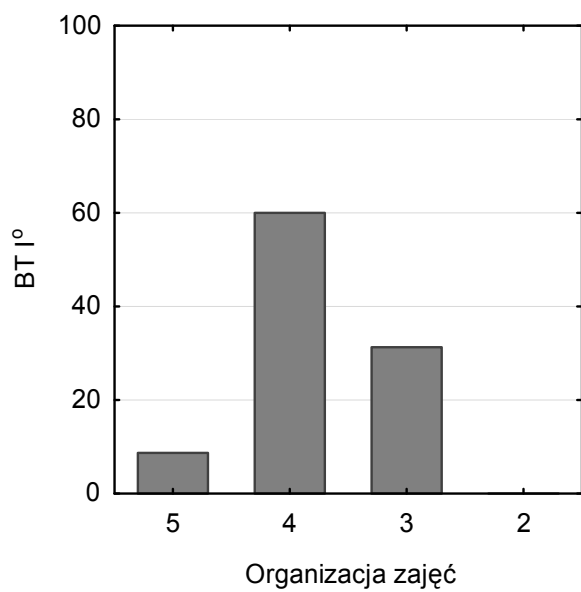
- niż demograficzny
- wysoka kosztowność zajęć laboratoryjnych,
- duża konkurencyjność na wewnętrznym i zewnętrznym rynku kształcenia,
- negatywny wpływ kryzysu na kondycję ekonomiczną przedsiębiorstw, co przekłada się na trudności zatrudniania absolwentów,
- relatywnie malejący poziom dotacji dydaktycznej,
- obniżający się poziom wiedzy i kompetencji absolwentów szkół średnich.

8. Wyniki badań ankietowych

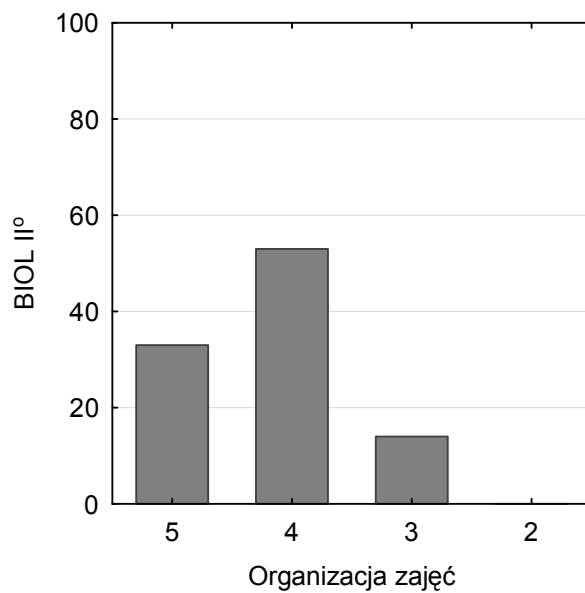
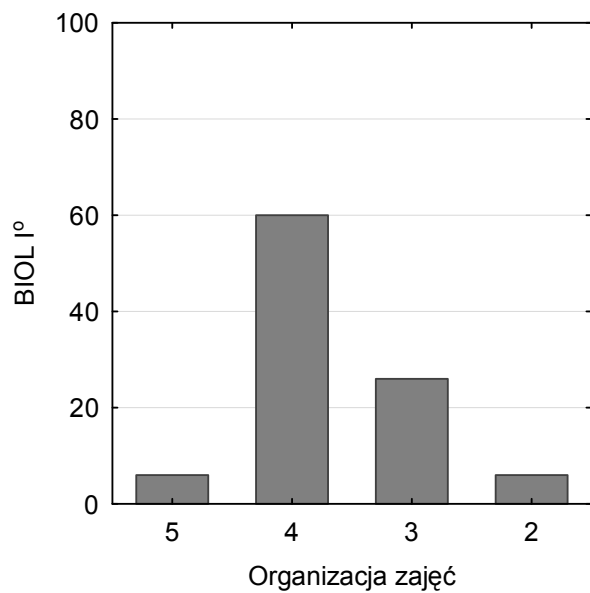
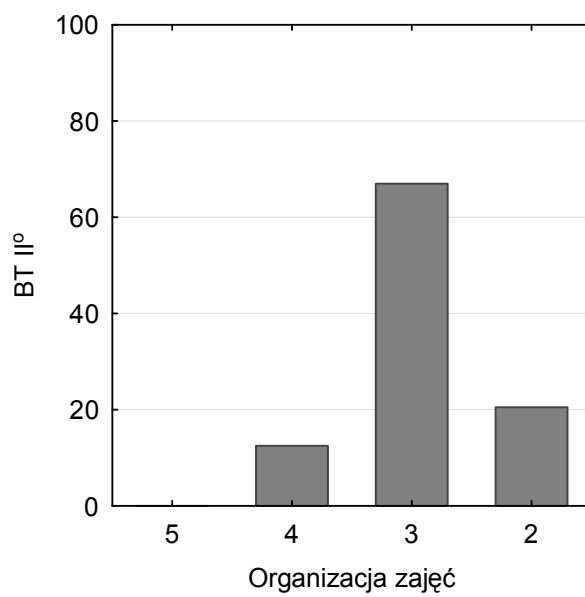
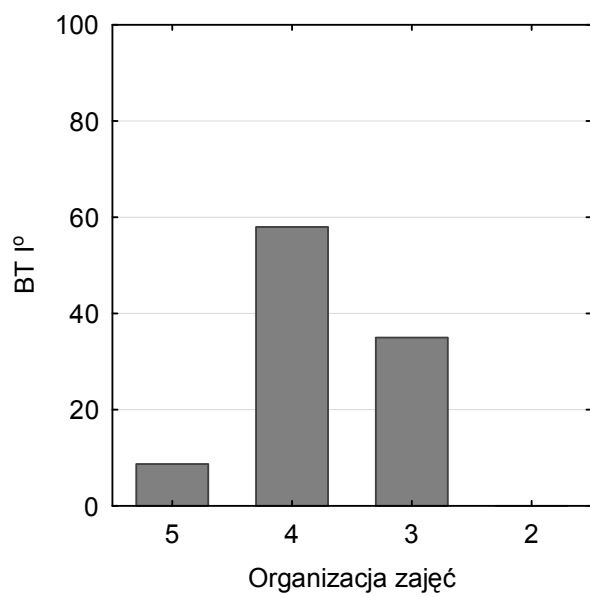
Ogólna ocena jakości kształcenia

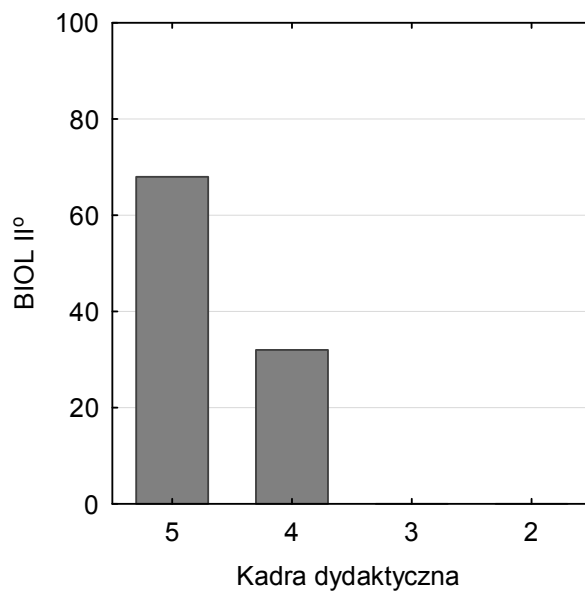
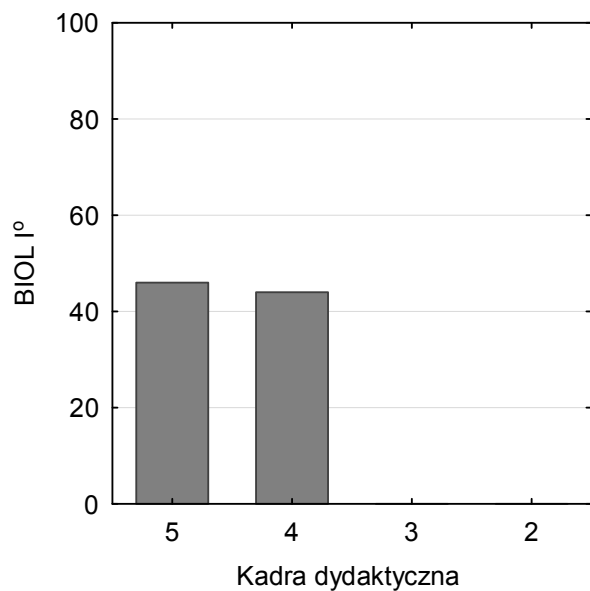
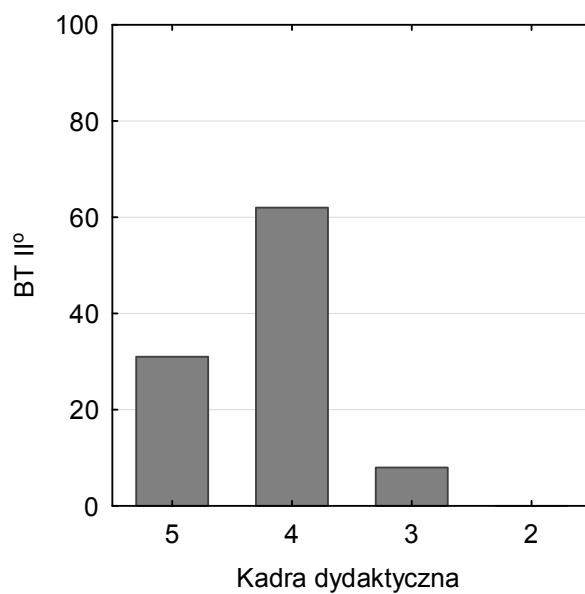
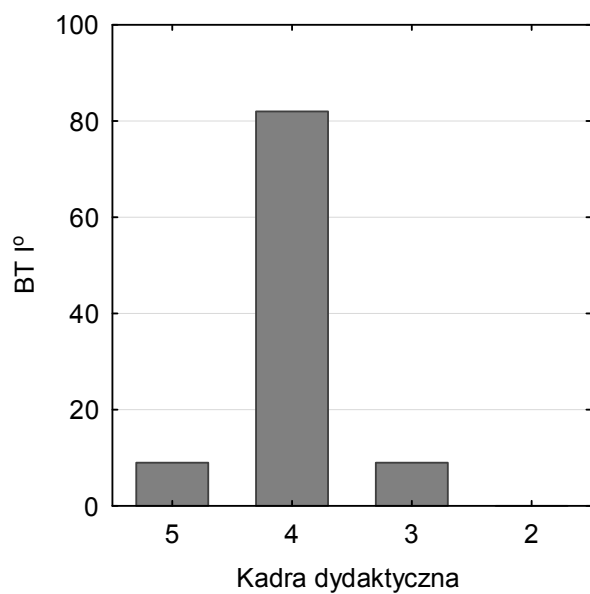
Organizacja zajęć – program studiów

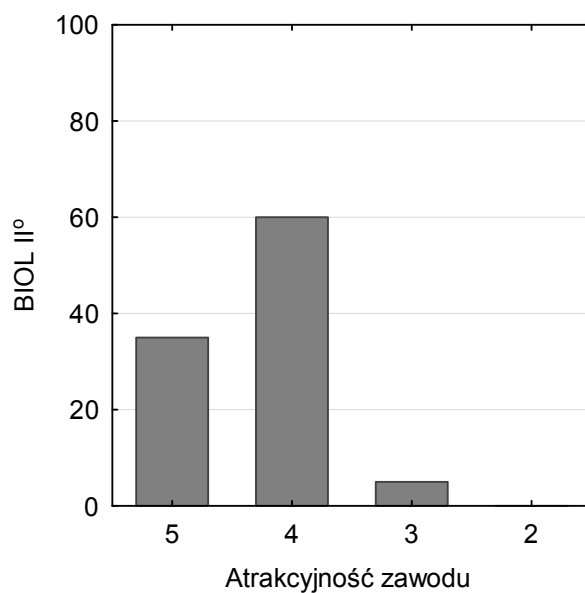
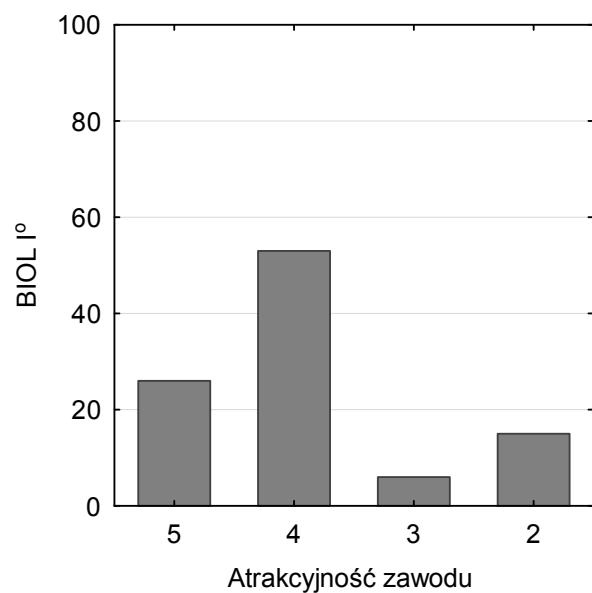
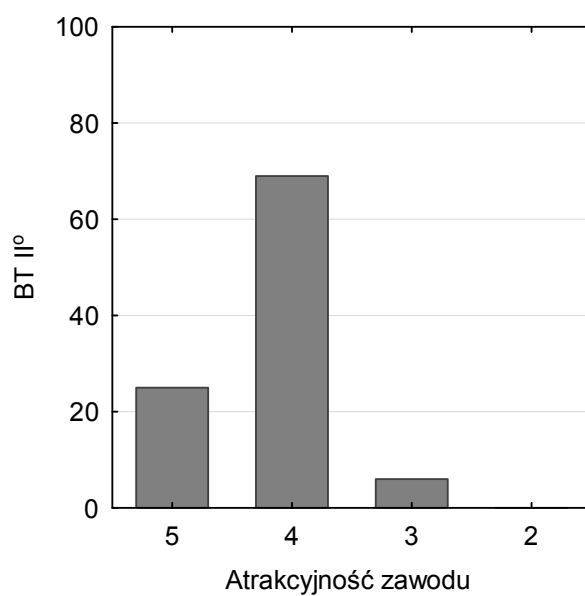
Organizacja zajęć – harmonogram dzienny

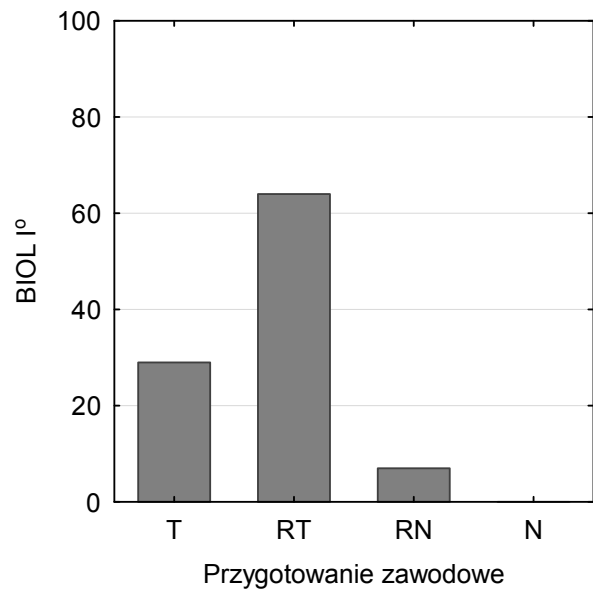
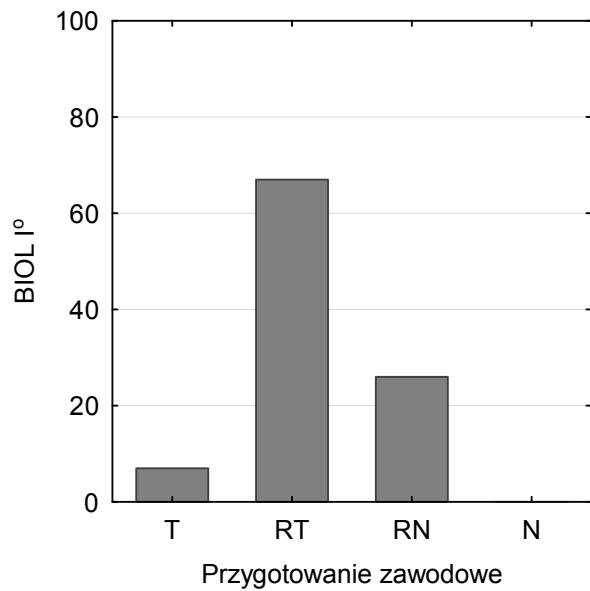
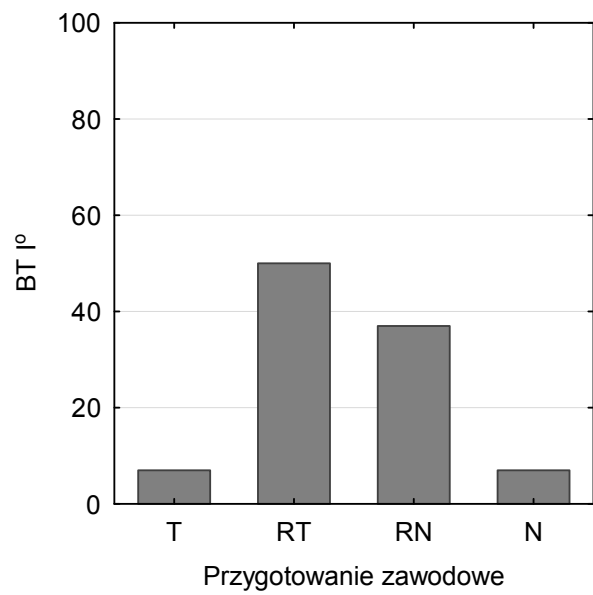
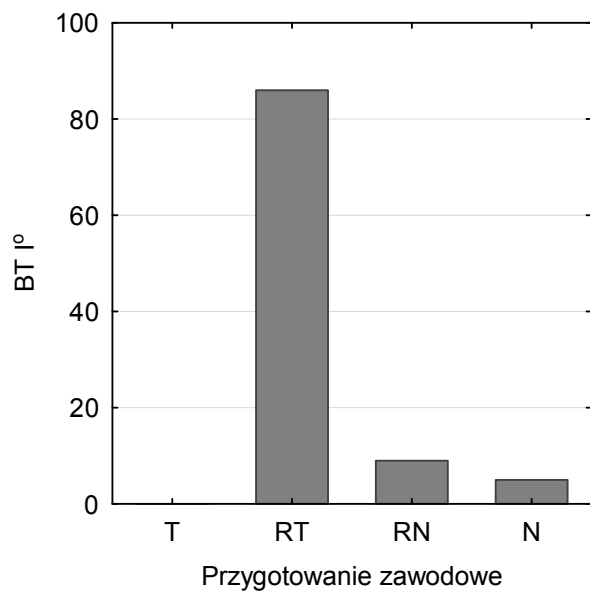
Zaangażowanie i wiedza prowadzących zajęcia

Ocena atrakcyjności zawodu po ukończeniu studiów

Przygotowanie do pracy zawodowej – kompetencje zawodowe

Szansa na zatrudnienie – specjaliści kończący kierunek są poszukiwani na rynku pracy

